

“Sayın Başkan, değerli meclis üyeleri hepinizi şahsım ve Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

2017 yılının son toplantısı için bir araya gelmiş bulunuyoruz. Bir yılı daha geride bıraktık. 2016’da yaşadığımız hain darbe girişiminin hâlâ etkisinden, -gerek ekonomik olarak gerek siyasi olarak gündemimizi son derece meşgul ediyor- kurtulabilmiş değiliz. Ama biz reel sektör olarak üzerimize düşen görevi fazlasıyla yaptığımıza inanıyorum ve bunun da Türkiye’nin ekonomik göstergelerine yansıdığını hep birlikte görüyoruz.

2016 yılında özellikle üçüncü çeyrekteki 0,8’lik bir küçülmeden sonra yılı Hükûmetin de almış olduğu tedbirlerle, özellikle Kredi Garanti Fonu’nun devreye sokulması ve istihdamla ilgili desteklerle birlikte 3,2 büyümeyle kapatmıştık.

Ondan sonraki süreçte özellikle Kredi Garanti Fonu’nun yapmış olduğu doping etkisiyle -revize edilmiş rakamlarıyla söylüyorum- birinci çeyrekte 5,3; ikinci çeyrekte 5,4; üçüncü çeyrekte ise 11,1’lik bir büyümeyi sağlayabildik.

Bu üç çeyreğin ortalaması olarak da 7,3’lük bir büyümeyi gerçekleştirdik. Dördüncü çeyrekte de eğer 6 civarında bir büyüme gerçekleştirebilirsek -ki mümkün gözüküyor çünkü ihracatın büyümeye pozitif katkısı üçüncü çeyrekte de devam ediyor, ihracatımızdaki artış hızı devam ediyor, sürüyor; buna karşılık ithalatımızda da bir daralma söz konusu- bununla birlikte muhtemelen bu yılı 7’nin üzerinde bir büyümeyle tamamlayabileceğiz.

Tabii, büyümenin kalitesi de son derece önemli. Yani belki inşaatçı arkadaşlarım bana biraz kızabilirler, gönül koyabilirler ama bana göre bir büyümenin kalitesini oluşturan imalat sanayisindeki büyümedir. Çünkü imalat sanayii yalnız üretmekle kalmıyor, ülkenin teknoloji seviyesinin gelişmesine de önemli katkılarda bulunuyor. Yani bugün bir inşaat düşük teknoloji bir iş ama bir traktör üretimi öyle değil. Yani traktörün motorundan üzerindeki donanımına kadar, aktarma organlarına kadar birçok ürün var ve birçok yan sanayi bununla beraber çalışıyor. Bu da ülkenin teknoloji seviyesini ciddi anlamda artıran bir şey.

Bu anlamda bakıldığı zaman, 2016’nın üçüncü çeyreğinde 3,1 daralan imalat sanayi endeksi, bu senenin üçüncü çeyreğinde ise 15,2 gibi bir büyüme sağladı. Ayrıca, ciro endeksinde de yüzde 32’lik bir artış var. Bunlar güzel şeyler. Ancak, TÜİK verilerini incelediğiniz zaman güven endekslerinde genel olarak bir düşmenin olduğunu, özellikle tüketicilerin güven endeksinde düşme gördüğümüzü ama gerek imalat

sanayicilerinin gerekse diğer iş kesiminin, iş dünyasının güven endekslerinde hâlâ - inşaat hariç-inşaat da 86'lar civarında herhâlde bir güven endeksi var. Diğer sektörlerde 100'ün üzerinde yani pozitif alan içerisinde ama orada da biraz düşüşler var. Tahmin ediyorum ki, dünyada ve çevremizdeki gelişmeler, bunun kamuoyu üzerinde yapmış olduğu psikolojik etkiler, beklenti anketlerinde düşmeye sebep olmakta.

Değerli meclis üyeleri, Çince'de "kriz" kelimesi aynı zamanda "fırsat" anlamına da geliyor. 15 Temmuz olayından sonra Türkiye'nin hem algısında çok ciddi bir bozulma oldu, hem de kurlarda ciddi bir sıçrama oldu. Tabii ki dövizle borçlanan, ithal ürün kullananların sermaye ihtiyaçları ve borçları arttı. Ancak, diğer taraftan da bakıyorum, ithalatta en çok ara malında düşüş var. Yani biz yıllarca söyledik hatırlarsanız "Aşırı değerli Türk lirası birtakım işleri Türkiye'de yapılamaz hâle getirdi." diye. Şimdi kurların gelmiş olduğu seviye itibarıyla birtakım ürünlerin, birtakım işlerin artık Türkiye'de yapılabilir olduğunu görüyoruz ki, ara malı ithalatında da bununla beraber bir düşüş var. Tabii hem büyümenin etkisi hem istihdamla ilgili desteklerin etkisiyle beraber 2016 Eylülde yüzde 11,8 olan işsizlik rakamı 2016'nın Kasım ayında yüzde 12,1'e, Aralık ayında da 12,7'ye kadar çıkmıştı. Şu anda ağustos, eylül, ekim aylarının ortalamasını ihtiva eden rakam 12,7'den 10,6'ya kadar geriledi. Yani 2,1'lik bir düşüş sağlanmış oldu. İstihdam sayısı 28 milyon 797 bine, işsizlerimizin sayısı da 3 milyon 419 bine çıkmış. Bir ay önce 3 milyon 404 bin iken, bu kadar istihdam yaratılmasına rağmen işsizlik rakamları da -tabii iş aramak için müracaat edenler içerisindeki işsizlik oranından bahsediyoruz-

3 milyon 419 bine ulaşmış. Ancak, bu dönem içerisinde gerek sizlerin katkıları gerekse bu konuda verilen desteklerle beraber 1,5 milyon insan ilave istihdam edildi. Mesela geçen sene bu rakam 350 bin civarındaydı, bu sene yılbaşından bu yana 1,5 milyon kişi istihdam edildi. Ama buna karşılık da 1 milyon 228 bin kişi iş gücüne katılmış. Toplam iş gücü sayısı da 32 milyon 215 bine çıkmış. İş gücüne katılma oranı geçtiğimiz ay içerisinde 0,8 puanlık bir artış gösterdi. Türkiye ortalaması da 53,9'a yükseldi. Burada sevindirici bir şey var; erkekler 73,1 iken, kadınlar da 1 puanlık bir artışla 34,5'a yükseldi. Kadınların iş gücüne katılım oranı her geçen gün hızlanarak devam ediyor. Kadınlarımızın artık sanayide de çalışmaya başlamış olmaları, gittikleri her yere nezaket ve zarafet getirdikleri için, ortamı yumuşattıkları

için ben takdir ediyorum, bu güzel bir kazanım oldu ülkemiz için. Bunun daha da artarak devam edeceğini ümit ediyorum.

İstihdam seferberliği sürecinde -hatırlarsanız- Ankara'nın çeşitli sanayi odalarında; Ostim'de, İvedik'te, Başkent'te, Anadolu OSB'de, Sincan'da, Kazan'da, Hasanoğlan'da çeşitli toplantılar yaptık. İŞKUR İl Müdürümüz, Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürümüz ve ben beraber gittik, oralarda hem yeni destek imkânlarını anlattık hem de insanları buralarda teşvik etmeye çalıştık. Bunun bir sonucu olarak da İstanbul ve Antalya'dan sonra istihdamını en çok artıran il olduk. Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanımızın istihdamla ilgili yapmış olduğu toplantıda Ankara'nın ödülünü de oda başkanlarıyla, Valimizle beraber aldık. Antalya daha çok turizmle tabii eleman aldı. Zor bir turizm sezonundan sonra bu sene orada ikinci sıraya yükselecek kadar insan istihdam edilmesi mutlaka son derece güzel bir şey. Ama Ankara'da bu ağırlıklı olarak imalat sanayisinde gerçekleşti. Bunda da Odamızın ve sizlerin çok büyük katkısı var.

İstihdam ödül töreninde Sayın Cumhurbaşkanımız önümüzdeki yılbaşından itibaren devreye girecek yeni istihdam desteklerinden bahsettiler. Bunların içerisinde benim en çok dikkatimi çeken ve en çok memnun eden, ilk defa 2017'de imalat sanayi Türkiye'de öne çıkarılmaya çalışıldı. Bu sefer de Sayın Cumhurbaşkanının istihdamla ilgili desteklerinde de imalat sanayisine ve artık sanayiden sayılan yazılımcılara artı birtakım teşvikler devreye giriyor. En azından işbaşı eğitimi için 3 ay olan süreler bizim için 6 aya yükseltildi ve bu desteklerin 2020 yılına kadar devam edeceği açıklandı.

İmalat sanayisine böyle bir pozitif ayrımcılığın yapılmış olması son derece önemli çünkü ülkenin teknoloji seviyesini belirleyen imalat sanayisidir.

Sigorta prim desteklerinde yine imalat sanayisi için önemli bir fark var. Daha önce işe aldığınız artı istihdama veya belli şartları sağlayan örneğin kadın ve genç istihdamı gibi noktalarda asgari ücretin SSK primi kadar destek veriliyordu, şimdi o desteğin sınırı prime esas ücrete denk getirildi. Yani şu anda 4.020 lira civarında, herhâlde asgari ücretle beraber orada da bir değişiklik olacaktır. Artık destek bu sınıra kadar verilecek, yani asgari ücretle sınırlı değil, aldığı gerçek ücrete göre hesaplanan bir prim desteği verilecek. Bu bizim imalat sanayimizin verimliliğini ve rekabetçiliğini artıracak önemli bir destek olacak. Onun için önemli bir destek olarak bakıyorum ve özellikle imalat sanayisine yapılan bu pozitif ayrımcılık bizler için çok daha anlamlı bir öncelik taşıyor. Sayın Cumhurbaşkanımızın açıklamış olduğu bu desteklerin

yürürlüğe girmesiyle beraber ikinci bir istihdam hamlesinin bizler tarafından geleceğine, destek bulacağına kesin olarak inanıyorum.

Değerli meclis üyeleri yeni asgari ücret muhtemelen cuma günü açıklanacak. Asgari ücrette biliyorsunuz iki yıl önce ciddi bir sıçrama yapılmıştı ve işverenin yükünü azaltmak için 2017 yılı sonuna kadar çalışan başına 100 liralık bir vergi indirimi yapılmıştı. Bu destek 2018 yılında bitiyor. Bu şu demek: Asgari ücrete hiç zam yapılmaya bile bizim giderlerimiz açısından yüzde 7'lık bir zammın geldiğini bize gösteriyor. Bunun üzerine konuşulan rakamlar beni tedirgin etmekte. Burada tabii, daha önceki yıllarda da asgari ücretle ilgili toplantılarda dile getirdiğimiz bir husus var. O masanın başında Bakanlık, işçi sendikaları ve işverenleri de temsilen Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu bulunuyor. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonuna üye hiç Meclis üyemiz var mı? Olmadığını görüyorum. Yani bizlerin bir temsilcisi o masada yok. Türkiye'nin yüzde 99,8'i KOBİ. Bu 99,8'den nokta 8'i bile TİSK'in üyesi değildir. Zaten TİSK'in temsil ettiği kesim ise yüzde 1 bile değil iş dünyasında. Ve oralar daha kurumsallaşmış işletmeler, büyük işletmeler. Onlar ölçek ekonomisine erişmiş ve bu ücretleri, masrafları kaldırabilecek işletmeler. Ama benim Ostim'deki, İvedik'teki sanayicim bunların altından kalkamaz. Onların temsilcisi yok. Yani biraz önce söyledik, 28 milyon çalışmamızın işçisiyle, işvereniyle belki 1,5-2 milyonunu temsil eden o masada, geri kalan 26-27 milyon o masada temsil edilmiyor. O zaman -amiyane tabiriyle- o masadakiler el kesesinden hovardalık yapıyorlar, bizi görmeden, bizi tanımadan bizim adımıza karar veriyorlar. Bu doğru bir şey değil. Orada Türkiye'deki bütün iş dünyasının temsilcisi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin olması lazım. Reel sektörün tamamını temsil eden orası. KİT'se bile bir odanın üyesi; Türkiye Elektrik Üretim AŞ Ankara Sanayi Odasının üyesi, Merkez Bankası Ankara Sanayi Odasının üyesi, dolayısıyla TOBB'un üyesi. O zaman buradaki temsilin düzeltilmesi lazım. Orada çalışanları temsil edenlerin de temsili bana göre yeterli değil. Çünkü o sendikalarımız da benim Ostim'deki iş yerimde örgütlenmiş sendikalar değil, ağırlıklı olarak kamu ve kamu niteliğindeki kuruluşlarda örgütlenmiş yapılar, bir de daha kurumsal yapıya sahip olmuş, daha büyük sayıda çalışanı olan işletmeler ki, o işletmelerde zaten hiç kimse asgari ücret almıyor. Yani asgari ücretle uzaktan yakından alakası olmayan, sadece bunu popülizm için konuşan birtakım insanlar orada bizim adımıza pazarlık yapıyorlar. Bu yanlışın da düzeltilmesi lazım.

Değerli meclis üyeleri, Basel Kriterleri'ne göre bir ülkedeki işletmenin kredi notu o işletme ne kadar başarılı olursa olsun ülke notundan yukarı olamaz. Yani dünyanın en iyi işletmesi, en iyi bankası da olsanız ülkenizin notu düşükse sizin alabileceğiniz maksimum not o ülkenin notu kadardır. Bunu şunun için söylüyorum; Bu aynı zamanda Türk ürünleri ve Türkiye imajı için de, Türk firmalarının imajı için de geçerli. Maalesef 15 Temmuz sonrası özellikle Türkiye'nin imajında ciddi bir erozyon oldu. Bu erozyonun acısını her yerde yaşıyoruz. Yani bana geliyorlar, "Bana Türkiye'den fatura kesersen ben bunu almam." veya "Bu Türk malı. Biliyorum seninki Avrupalı'ninkinden de iyi ama o fiyatın yarısını sana veririm." gibi şartlar ileri sürüyorlar. Bizim el birliğiyle Türkiye algısını düzeltebilmemiz lazım. Burada hepimize düşen görevler var. Öncelikle yaptığımız işi, yaptığımız ürünü ve yabancılarla olan ilişkilerimizi son derece düzgün yürütmeliyiz. Çünkü bu sadece siyasetçilerin yapabileceği bir şey değil, topyekûn o ülke ortalamasını gösteren bir değerlendirme, bu arada hepimizin çalışması lazım.

Bu anlamda, pozitif gelişmelerin sinyalleri de geliyor. Geçtiğimiz günlerde medyada - siz de görmüşsünüzdür- Hollanda Başbakanı Türkiye'ye çiçek uzattı, "Bizim Türkiye'yle ilişkilerimizi geliştirmemiz lazım." temennisinde bulundu. Hakeza aynı şey Almanlardan da geliyor. Alman Dışişleri Bakanı da, Merkel de benzer mesajlar vermeye başladılar. Ve bence burada önemli bir kırılma da Birleşmiş Milletlerdeki Kudüs oylaması oldu. Liderliğini Türkiye'nin yapmış olduğu Kudüs oylamasında 128'e karşı 9 gibi ezici bir çoğunlukla Türkiye'nin tezinin desteklenmiş olması Türkiye algısı açısından önemli. Türkiye'nin haksızlığa uğramış mağdurların yanında olması ki, biz her zaman öyle olduk. Yani İspanya'daki Yahudilerin Türkiye'ye kabul edilmesinden Bulgaristan'da yapılan isim değiştirme baskılarından sonra oradan göç eden soydaşlarımızdan tutun dünyanın neresinde başı sıkışan olursa, en son Irak'ta, Suriye'de gördüğümüz gibi, Afganistan'dan kaçanların, hatta Afrika'dan kaçanların gelip sığındıkları bir Anadolu toprağı burası. Hakikaten Anadolu dünya dolu. Dünyanın her tarafından gelen insanlar bu topraklara sığınıyorlar, Türkiye'nin ve sizlerin merhametine sığınıyorlar. Bunu aslında dünyaya iyi anlatabilirse Türkiye'nin bu algısının da önümüzdeki dönemde düzeleceğini tahmin ediyorum.

2018 yılı nasıl bir yıl olacak? Ben ümitliyim. Yani her ne kadar aksini söyleyenler de olsa en azından mayıs ayına kadar makroekonomik dengelerimizde -tıpkı bu sene olduğu gibi, baz etkisinden kaynaklanan- muhtemelen enflasyonda düşüşü yaşayacağız. Türk parasının biraz daha değerleneceğine dair işaretler seziyorum.

Kredi Garanti Fonu'nun 2018 de vereceği desteklerle birlikte Türkiye'nin büyüme potansiyeline uygun bir gelişmenin olacağını, en azından Orta Vadeli Program'daki 5,5'luk büyümeyi yakalayabileceğimizi mit ediyorum. Ben 2018'in sonunda, bilemediniz 2019'daki seşimlerden sonra Türkiye algısının dünyada da çok değişeceğini tahmin ediyorum.

Ancak bu coğrafya zor bir coğrafya. Bizim bir haftada yaşadığımız olayları dünyada birçok ülke belki bir yılda yaşamıyor. Bizde o kadar hızlı gündem değişiyor, o kadar hızlı Şeyler oluyor ki, inşallah bundan sonra öyle olmaz, stabiliteye kavuşur. Rahmetli Demirel'in de söylediği gibi, bazen bizim ülkemizde 24 saat çok uzun bir süre. Ama ben bütün bunlara rağmen 2018 yılından ve Türkiye'den mitliyim. Bu bilek greşinin yakın zamanda biteceğini tahmin ediyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle yeni yılın hepimize hayırlar getirmesini, bereketler getirmesini, uğurlu olmasını, mutluluk getirmesini, sağlık getirmesini temenni ediyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.”